

Keresések

Domonkos István

Legjobb: tavasszal szeretni, hogy
ősszel célba érhesz.

Sören Kierkegaard

*Gyermekkorom halálmacskája
mily fekete*

az éj

egere

iszony-futása

az életé

a halál a hajsza

ki alulmarad

átfut tetemén az egér

Öregapámén

a Lét könnyei csorogtak

lombjai az éjnek

könnyesen susogtak

A búzós hajnalok

meglobbantak

a gyertyatartók peremén

viasz csorgott

a szemekből

a lelkekből vigasz

formálódott

az ajkakra

sovány pohár dőlt

megálmodott könnyek elé

*öreganyám lusta imát mormolt, egészen halk szitkokat, melyeket
nagy úri temetéseken nem hall az ember, s a szobában talán csak
a kélt testű csend szaga volt azokéhoz hasonló, meg mi, gyerekek,
akik kerek tavakat sírtunk a lábunk elé, habtükrükön halál-*

tündérek táncot lejtettek, s mélyek voltak a cselédsor lányainak, kiket sebtében földeltek a gyöngyörű temetőben, ahol játszottunk, ahol a virágokat nevükön szólítottuk, ahol olvasni tanultunk, s számolni a rügyező fejfák csekélyszámú évein, ahol mindnyájan mindig együtt voltunk. S most együtt vannak az öregek, s mi félünk, s mi éhesek vagyunk, kerek szemünkből pálinka csorog,

örök álmokra álmosak vagyunk
örök játékokra játékosak
örök imákra hiszékenyek
tiszavirág bánatdalára
tiszavirág bánatdalára
ó közömbösek!

Most már tudom, miért volt oly hosszú az ima, az éjszaka miért kapott görcsösen a másikba, miért sikoltoztam végig a porvirágok utcáját, miért mesélte érthetetlen meséit a klottyogó üveg, a csillogok miért ültek a fákra macskáknak, a hold miért ijesztett léptei csörgésével, miért voltak a porban a sántikavonalak összekuszálva, miért rémisztgetett maga az isten, később már miért nem üvöltöztem — most már tudom.

Húgom
az örök éhes
alszik az édes
gyerekkacajos temetőben
a nap ragyog
s fejfáján diót töröget
a szomszédék kövér gyereke
víg szél dalol
a gyerekeknek odaszólok:
csitt! csitt! Palkó
most ne kopogj
alszik a Szívem
sovány lábacskaí
hadd pihenjenek.

— Azóta az anyám mosolyogva sétál, mohos háztetők csillaggyerekei szemében, emlékezem, szívem temetőjében sétálok, újra-újra átélem a temetést, öregapám temetését, amikor szepegve fogtuk egymást a sarokban, s a meséket, a gyöngyörű verseket, a séta-
tákat sirattuk.

Szemünkből pálinka csorog, kacagunk. A tavak fölött csilingelő muzsika, az óceánok ködöt csöpögnek, a gyertyák füstje Istenek és Angyalok alakjaival játszik, s mi még nem érezzük — ó, boldogság! — a Lakodalmak és a Halotti Torok közötti árnyalatokat!

Dehogy láttuk a futós egeret, de a kandúr: ugrott! húgom tapsikolt, és az egér keresztülzaladt öregapó fölraivatalozott tete-
mén. Kacagott, kacagott kishúgom, vörös volt, a pofontól elhallgatott, s ha akkor meg nem csókolom sovány arcát, kezeim közül ragadja el a halál. Csak körülfonta a nyakam.

Az egerek nyüzsgöni kezdtek, előbb a ravatal éjeleplét rágszállták, aztán a mesék utolsó fonálát is átharapva a versek hangulatfátylát lyuggatták, felsikoltottam, elvitték nagyapát, húgom lázba esett, az egerek belerágták magukat meséibe, óvodás dalai ritmusát cincogásukkal megbolygatták, s macskánk, a Mocskos, nagyszárnyú isten lett; a kertbe rohantunk hallani roppant arányú dalát, a ribizkebokor ékszereit lelopni, millió kardjával felénk döfött szegénységünk ősze, és megcibálta szomj-szelünk a délibábarackfák terhes koronáit; zöld szilvafák tövében összehordtuk a mennyországokat, a mesék görögdinnyéit erőszakoltuk lyukas szemeink parányi bicsakjaival, húgom egy igen távoli s ismeretlen nép versét szavalta a buja fák viráglánykainak,

hullottak
hullottak
daloltak
illatoztaik

a porban, mi közjük fúrtuk magtestünket, zajos Tavaszokat álmódva

várva
a halállal
gondolva

aki nem volt más mint a
nagyapánk
aki nem volt más mint egy
Piroska-mese
aki nem volt más mint a

Daloló kandúr, a Mocskos, a marcangoló vörös Ősz, akihez verset írtam a porba hígom parányi csontujjaival; s megcsodáltuk az ábrákat, a titokzatosakat, agyam poros tájai őrzik még a régi dalokat, suttogásaimat az őszről, hígom virágdalát kibontom néha az idő szíromleveinek öleléséből.

Suttogó

Ó, Ősz: virágok, imás öregasszonyok, nyaras szerelmek, tavaszi csókok, fehér téli álmok vörös kataklizmája, álmodó Lehelek, hulló levelek anyagokogása, Attilák, Mátyások földgyökérbe botlása, riaszd messze tájaidról a szarvasaid szépségére odaéhezett csontos elmülés sarki farkasait, tisztulni sürgetlek, beteget küldök fogalom-fürdőbe, áldozó leánykák közé tisztaságot rabolni, szűzcsók italoktól estétként távoli tájak hideg ékszereiben gyönyörködni, borpincék, sarjlevelek húsébe pihenni küldelek, egyedül maradok s rád borulok, ha a nyár végállomásán meglep a jöttöd.

Nem értettük a hulló levelek zokogását
a kukoricacsövek pirulását
macskánk a Mocskos nagy dalát
halál-zenét susogtak az almafák
az Ősz volt az apánk az ismeretlen
váratlan ajándékaival néha meglepett
mosolya volt a Tavasz

ritka
játéksoda

Ó, Tavasz: apró tengereket nyugodt halakkal, égboltokat hulló csillagokkal, bokrokat, smaragdzöld fákat, csókokat te adhatsz az álomból riadt gondolatnak, a testnek, római aranyserlegben, odanyújtod csodás vallási szertartások vonagló örültjeinek esszenciális bájtalát s főpapjaik a szüzesség iránti emberfeletti mohóságát, Buddhát imádó sóvány hinduk tömjénes áhítatát, apró pigmeusok idegizgalmát, ha felkacag — Hígom: a Kedves!
— csilingelő virágcsengőivel.

Hason feküdtünk a porban
az évszakok karjaiban
virágoztunk a madaraknak
s fülembé dalolta dalát
a kékszemű Bogár:

Bokor kotlón
ribizkecsibék
szőnyegpázsiton
katicabogár dal
azúr égbolton
halhajnal
úszik
vérbeborult Nap
kapaszzkodik

Az éj macskái dorombolnak életemen. Homályos kriptám az élet: a szobám. Sötét zugaiiban az emlékezés lángjai lobognak, a mennyezetről fakó szerelmem fénye világít. Ifjúságomban élek; túlhaladott vagyok hajam ősz fürtjeivel, tegnapelőtt tettem, tegnap emlékeztem, holnap szeretek talán...

Ez az öregség homálya
nedves falaimon kaszások
könnye csillog
égi aratók dalára lépked
a menet

Az Élettel egyidőben születtem, ajtóim sírokra nyílnak, a kenyér szimbóluma csak bennem él, a nemek és idők érintőin élek, a természet ajándékait elszórtam a tejutakon, séta közben, koldus üstökösök fényörömeire számítva...

Gyakran úgy érzem, szerelmem-
ből fakad minden erényem.

André Gide

Íme a feltámadt Feltámadás
évhosszú haja kibontva
íme a sikoltó Halál
vérpára az óceánok fölött
csillaghimlők hullása-ragyogása
íme a felgyúlt Mosoly
lihegő asztagok vérrel leöntve
ő, íme az üres hamvvedrek
íme a csókok szele az öleléseké
pálmafák hajladozása
majmok játéka
íme az új Érések hava
lombos idegrendszerek virágbaborulása
csontok zajlása röntgenfényben
sípoló szívek nádmuzsikája
a tüdőök eső utáni gombásodása
íme a hajnali Szülések délibábja
harsanó napok tánca az éjforrások fölött
a vérgubacsok csodája
íme a Titkok a kalászkok násza
magömlések évada
bogarak birodalmi
a Vér országútjai
felvirágozva
hősi énekekkel díszítve
íme a bujatestű regék kacagása
a Csodaszarvas vad ágaskodása
a felhők megtermékenyülése
a lila agancs-ujjnyomok habtestükön
aranybárányok bégetése az ég térfokain
csillagerdőben őzek kibontott szerelmi dala
a szajhanyugtalanóságú fények
perverz játéka a habokkal

a világmindenség lotyóinak kitárt ágyéka az óceán
 vértettek a halak polip-idegrendszer remeg
 Afrika vérköreiben vízesések robaja
 ó, a remegő Kontinensek
 fölakadt szemek a Tavak
 a földrengések karcsú lánykákat szülnek
 a Meteorok lecsapódása megtermékenyülésük
 íme a dalok a szimfóniák
 az erdei vadak kórusa
 íme az új regények a légből vésve
 kicsiny történetek játéka a porban
 a fák varázsfuvolák
 a medvék bőrdudák
 a barlangok bűgő orgonák
 a farkasok sikoltó trombiták
 az alkonyok hangja fuvola
 az éj hörgő gordonka
 az élet örült dobosa
 dobol dobol dobol
 angyalok szerelmi kacaja
 hegedűk népes hada
 Erősz ébredése hárfa akkordja
 s a betűk a betűk a betűk
 virágok virágok virágok
 íme a virágos rét a szerelem szimbóluma
 íme a Feltámadás íme a Szerelem
 íme a Szerelem!

*

Kármin-karod nyúlt ki reggel a szívemből
 megsimogatni a fejem,
 tested kifeslett tavasz-vérköreimben,
 tejútjaimon jöttödöt virágpör jelezte
 s agyam, a szertelen, ráhajigálta a fákra
 legszebb virágverseimet.
 Vélttem, hogy kérsz; trópusi nap alatt
 megálmodtam az éjt s miní Virágos rétet,
 illatozón, szemeid vad isteneinek feláldoztam.
 Temetésünk lobogói önzetlenségre tanítottak:
 nagy szimfóniánkat, melyet
 folyóink zöldfüves hajlatában
 apró molekula-hangjegyekkel,
 szemeid könnyeivel,
 testem vonalrendszerre oly sokáig írtál,
 nagy szimfóniámat ráénekeltem az égre,
 ahogy a hajnal kényeztetett kutyái teszik:
 a borzas bokrok verebeikkel,
 összegyűjtöttem egy sereg öklömnyi gyereket,
 s gyakorlatképpen, kis névtelenem,
 a jövőnk miatt,
 minden ritmikát mellőzve,
 s minden melódiát,
 kacagva megvalósítottuk a zenei relativitást.

Azon az éjen sok ember a tűzijátékot élvezte, boldogan ver-
 tem a nők remegő testrészeire, újabb hangokat remélve. Egy kő-
 borlásom alkalmával szerelmes szavakat szórtam a porba, rá gon-
 doltam, de a folyók pillanat szerelmű kavicsait, melyekről egyszer
 elismerőleg szóltál, féltékenyen összeszedtem, zsák-csörgőt készí-
 tettem Gullivernek, ki szerelmünk őre, szabad-kószálás-isten.

Önmagamot imádtam egy bokor árnyékában meztlábasan,
 éhesen, egy vásári nénikénck álomban elmeséltem meséinket,
 de a folyóról, mely egy ősi várkastély alá oly hanyagul kanyarí-
 totta neved, még nem szóltam senkinek, s a sötét utcáról sem, ahol
 a házak szerelmesen fölé hajolnak az úttestnek, mely kigyózik,

csak hogy ijesszen: Stüx vagyok — mondja, de maga sem hisz a pokolban, kéjek elé kanyarog porhabosan. S a másokról, ahol a kiskapuk királyi nyoszolyák, az ablakok udvari pletykákra nyílnak, legújabb szalonviccet mesélnek a kamaszos inasfények, a cukrászdákról s kocsmákról, melyekben szerelmet terveztem el, sokkal nagyobbat és átfogóbbat a miénknél, a templomról, melynek ajtajában eszembe jutott az elmúlásról a fű közé ejtett egynéhány bogárszavad — most is nevetni kényszerítenek —, s a megbotránkozott varjúanyókák! Ó, diók hulltak a kövezetre, száraz, aszott belü diók, hangjuk durva hangzatokba olvadt a tavaszhintódat vontató szimbólumparipák szerencsepatkó kopogásaival.

Ó, a hajnalok ölen elnyújtóztam, felhőálmaimat tájaid felé hajszoltam, tudtam, hogy úgyis kivirágzol, a kertek már vártak illatapsukkal, s a füvek szégyenlősen megremegtek.

— A bogár, melyet közösen fogtunk, melynek hátára oly forrón csókoltam a neved, hogy elszaporította fáját miattam!

*

Sóhajaim felkapják szavaid néha
már régen így van
angyal-forgósél-pillanat áll
torokhangon egy torony elsírja magát
üveghegy kéklík
lépteim évek
térdkalácsaim üvegesen felcsengenek
mögöttem hiányzó csonjaim szivárványpora lebeg
apró fájdalmak körültem
anyjukba kapaszkodnak szívemben fészkel
ó mesék útjai
sötét erdők melyeknek tisztásain
napsugár dalol elterülve a fűvön
ó roppant Operenciák
ködös túlsópartjaitok már megigéztek
hajókat dédelgető partok árulása
a süllyedő Élet
hajókat riasztó partok húsége
bíboros Születés
sirálylelkű barátok fjordjai
egy északi monda a halál fjordról
egymás mellé írva
Ázsia hatalmas homoksivatagai
Anyám hatalmas szeretete
egymás mellé írva
aztán a gyökerek mélyen a Föld testében
s a fák hosszú élete s egynémely
merészebb állaté
az ember gyávasága néha
a kétségbeesések
a háborúk
a halál
a szerelem hiánya miatt
a Szivárványhegyek
Áradatok kezdetei
Szerelmek kezdete
Feltámadások kezdete
Szivárványhegyek
haláltorokkal
bódító kráterekkel
a táj utolsó gyönyör csillanása
az élet zuhanása és apró Győzelmei!
Sétálok az éjben
előttem
meztelen hajnal kedves teste ring
borzonganak a fények.